

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 19. 10. 1956, sp. zn. 1 Tz 265/56

Číslo: 10/1957

Právní věta:

Otázka nepřičetnosti je otázkou právní, jejíž posouzení náleží soudu na základě zjištěných skutečností.

Nepřičetnost podle § 11 tr. zák. je dána nejen tehdy, když pachatel pro duševní poruchu nemohl v době činu rozpoznat, že jeho jednání je pro společnost nebezpečné, nýbrž i tehdy, když nemohl ovládat své jednání.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 19.10.1956

Spisová značka: 1 Tz 265/56

Číslo rozhodnutí: 10

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Jednání soudu, Nepřičetnost, Posouzení právní

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Obviněný byl v nočních hodinách na ulici pozastaven jako opilý příslušníkem veřejné bezpečnosti konajícím hlídku. Ačkoli byl bezpečnostní orgán v služebním stejnokroji, obviněný jej urazil nadávkami, které několikrát opakoval, zejména, když byl vyzván, aby příslušníka VB následoval za účelem bližšího zjištění obviněného.

Lidový soud v Písku odsoudil obviněného pro trestný čin urážky veřejného činitele podle § 180 tr. zák. k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na dobu jednoho měsíce.

Krajský soud v Českých Budějovicích k odvolání obviněného zrušil rozsudek lidového soudu a uznal obviněného vinným trestným činem opilství podle § 186 tr. zák. a uložil mu podle § 186 s použitím §§ 37 a 39 tr. zák. trest nápravného opatření v trvání tří měsíců se srážkou 15 % z odměny příslušející obviněnému za práci a beze změny zaměstnání.

Nejvyšší soud zamítl stížnost pro porušení zákona podanou generálním prokurátorem.

Odůvodnění:

Generální prokurátor ve stížnosti pro porušení zákona uplatňuje, že byl porušen zákon v ustanoveních § 194 tr. ř. se zřetelem k ustanovení § 2 odst. 3 a § 195 odst. 2 tr. ř. z r. 1950 a uvádí, že krajský soud rozhodl, odchýliv se od skutkového zjištění nalézacího soudu, aniž znovu provedl důkazy provedené v hlavním líčení, po případě aniž provedl důkazy, které nebyly provedeny v hlavním líčení. Kromě toho rozhodl krajský soud podle stížnosti pro porušení zákona na základě nedostatečného skutkového zjištění.

Stížnost pro porušení zákona není důvodná.

Je pravda, že podle zápisu o odvolacím líčení krajský soud neprovedl ani nové důkazy ani neopakoval důkazy provedené u hlavního líčení, s výjimkou zjištění obsahu dvou přípisů předložených obviněným v odvolacím řízení, a sice obsahu přípisu okresního ústavu národního zdraví a Svazu protifašistických bojovníků.

Je otázka, zda krajský soud měl ve skutkovém zjištění nalézacího soudu uvedeného v rozsudku tohoto soudu dostatečný podklad, aby dospěl k závěru, že právní posouzení věci lidovým soudem nebylo správné, že obviněný se zjištěným jednáním nedopustil trestného činu urážky veřejného činitele podle § 180 tr. zák., jak skutek také kvalifikovala žaloba, nýbrž trestného činu opilství podle § 186 tr. zák.

Trestný čin opilství podle § 186 tr. zák. je naplněn, jestliže se pachatel požitím alkoholického nápoje nebo jinak přivede, byť i z nedbalosti, do stavu nepřičetnosti, v němž se dopustí trestného činu. Předpokládá tedy jednak opilství takového stupně, že je pachatel nepřičetný, jednak trestný čin, t. j. aby se pachatel v tomto stavu dopustil skutku, který naplňuje skutkovou podstatu některého trestného činu uvedeného ve zvláštní části trestného zákona. V souzeném případě tímto trestným činem byl trestný čin urážky veřejného činitele ve smyslu § 180 tr. zák. V tomto směru jsou tedy skutková zjištění obou soudů shodná.

Jde nyní o posouzení, zda se obviněný dopustil skutku zakládajícího skutkovou podstatu trestného činu podle § 180 tr. zák. ve stavu nepřičetnosti, do které se, byť i z nedbalosti, přivedl požitím alkoholického nápoje. Otázka nepřičetnosti je otázkou právní, jejíž posouzení náleží soudu na základě zjištěných skutečností.

Rozhodným pro posouzení důvodnosti stížností pro porušení zákona tedy je, zda krajský soud který – až na dva listinné důkazy, jež mohou mít význam pouze pro výměru trestu – neprovedl žádné důkazy ve smyslu § 195 odst. 1 písm. a) nebo b) tr. ř., měl v skutkovém zjištění soudu první stolice dostatečný základ, aby bez jeho doplnění dospěl k závěru, že se obviněný skutku zakládajícího skutkovou podstatu trestného činu podle § 180 tr. zák. dopustil ve stavu nepřičetnosti. Nejvyšší soud dospěl k názoru, že krajský soud pro takový závěr dostatečný podklad ve skutkovém zjištění rozsudku soudu první stolice měl. Lidový soud totiž ve svém rozsudku výslovně uvádí, že obviněný se hájí, „že byl opilý na mol, následkem čehož nevěděl v kritické chvíli, co mluví a činí“. Dále zdůrazňuje, že svědectvím uraženého příslušníka VB je zjištěno, že obviněný nebyl v kanceláři VB schopen výslechu po uvedeném požití alkoholu. Tato zjištění jsou ve shodě s uvedenými důkazy. Na základě těchto skutkových zjištění lidový soud žádné další závěry neučinil, nýbrž pouze uvádí, že je u obviněného dána objektivně i subjektivně skutková podstata trestného činu podle § 180 tr. zák., aniž vysvětluje, proč na základě skutkového zjištění, svědčícího pro úplnou opilost obviněného, dospěl k právnímu závěru, že obviněný nebyl opilý ve smyslu § 186 tr. zák.

Jestliže naopak krajský soud opět pouze na základě skutkového zjištění učiněného lidovým soudem při právním posouzení věci dospěl k závěru, že obviněný byl opilý tak, jak to předpokládá § 186 tr. zák., nelze to považovat za porušení zákona v ustanovení § 195 odst. 2 tr. ř. z r. 1950.

Pokud rozsudek lidového soudu zjišťuje, že obviněný věděl, že mluví s příslušníkem VB, tato skutečnost o sobě nevylučuje, že byl obviněný opilý tak, že se u něho jednalo o stav nepřičetnosti ve smyslu § 11 tr. zák. Nepřičetnost podle tohoto ustanovení, kterou předpokládá též § 186 tr. zák., je totiž dána nejen tehdy, když pachatel pro duševní poruchu nemohl v době činu rozpoznat že jeho jednání je pro společnost nebezpečné, nýbrž i tehdy, když nemohl ovládat své jednání (stránku volní). I když tedy obviněný jednal způsobem, který svědčil o tom, že rozpoznává, že hovoří s příslušníkem VB, tedy s veřejným činitelem, nevylučuje to, zejména u verbálního deliktu, správnost právního závěru krajského soudu, který má plnou oporu ve svědectví příslušníka VB, podle něhož byl obviněný tak opilý, že nebyl možný jeho výslech.

Pokud jde o otázku viny, rozhodl tedy krajský soud, aniž porušil zákon.

Pokud jde o rozhodnutí o trestu, krajský soud provedl nové důkazy v protokole o odvolacím líčení uvedené a jeho závěry pak zcela odpovídají zjištění která učinil. Krajský soud plně odůvodnil výrok o trestu se všech hledisek rozhodných podle zákona pro výměru trestu. Ani v tomto směru neshledal proto nejvyšší soud porušení zákona.